

Cirkulärnr: 1995:7
Diariernr: 1995:0030
Handläggare: Annika Gustafsson
Avdsek: Civilrätt
Datum: 1995-01-04
Mottagare: Kommunstyrelsen, Kommunkansliet, Planfrågor,
Stadsbyggnad, Bygglov
Rubrik: Tilläggsavgift enligt plan- och bygglagen (PBL) prövas
av länsrätt
Bilagor: SFS 1994:1423
Underlag till ansökan

Handläggare
Annika Gustafsson/GR

1995-01-04

Kommunstyrelsen
Kommunkansliet
Planfrågor, Stadsbyggnad, Bygglov

Tilläggsavgift enligt plan- och bygglagen (PBL) prövas av länsrätt

Från den 1 januari 1995 gäller nya bestämmelser för prövning av tilläggsavgift enligt 10 kap. 8 § plan- och bygglagen (1987:10). Ändringen innebär att uppgiften att föra talan om tilläggsavgift för olovligt byggande förs över från åklagare till byggnadsnämnderna. Talan skall föras vid länsrätt i stället för vid allmän domstol. Ändringarna finns intagna i SFS 1994:1423, se bilaga 1, prop. 1994/95:23.

I 10 kap. 8 § PBL ges regler om i vilken ordning olika avgifter, som kan tas ut enligt 10 kap. 4-7 §§, skall prövas. De olika gifterna är byggnadsavgift (4 x bygglovsavgiften), särskild avgift och tilläggsavgift. Ändringarna rör endast tilläggsavgift. Enligt den hittillsvarande ordningen har frågan om tilläggsavgift skall tas ut prövats av allmän domstol (tingsrätt) på talan av åklagare. Den ändring som nu gjorts innebär att det anförtros byggnadsnämnden att självständigt pröva om talan om tilläggsavgift skall föras och att också utföra denna talan. Sådan talan skall i fortsättningen prövas av allmän förvaltningsdomstol, dvs. länsrätt. För att överklaga länsrättens beslut till kammarrätt krävs det prövningstillstånd.

Förutsättningarna för uttag av tilläggsavgift

Enligt 10 kap. 7 § PBL skall i vissa fall en tilläggsavgift tas ut från fastighetsägaren. Detta skall ske om någon utan lov utför en åtgärd som kräver bygglov, rivningslov eller marklov, om åtgärden innebär att en byggnad uppförs, en tillbyggnad görs eller om en byggnad helt eller delvis tas i anspråk eller inreds för ett väsentligt annat ändamål än det för vilket byggnaden eller byggnadsdelen senast har använts, eller för vilket bygglov har lämnats. Tilläggsavgift skall också tas ut om en sådan åtgärd innebär att en byggnad rivs.

Tilläggsavgift skall inte tas ut om rättelse sker innan frågan om påföljd eller ingripande enligt bestämmelserna i 10 kap. PBL tas upp vid sammanträde med byggnadsnämnden. Avgift skall inte heller tas ut om åtgärden gäller rivning av en byggnad och rivningen har skett med stöd av lag eller annan författning, eller annars varit nödvändig för att avvärja eller begränsa omfattande skada på annans egendom eller därför att byggnaden till stor del hade skadats genom eldsvåda, eller någon annan liknande händelse. Om den olovliga åtgärden gäller ett utrymme som inte är större än 10 m² skall inte heller någon avgift tas ut.

Tilläggsavgift tas ut med ett belopp om 500 kronor för varje m² som åtgärden omfattat med avdrag för 10 m². Avgiften får i vissa fall bestämmas till ett lägre belopp eller efterges helt.

Frågan om tilläggsavgift skall tas ut skall nu prövas av länsrätt på talan av byggnadsnämnden på samma sätt som frågan om t.ex. utdömande av vite. Ändringen är ett led i strävandena att avlasta åklagarna och man har i propositionen ansett att ärendena om tilläggsavgift kommer att vinna i snabbhet och effektivitet om de hanteras endast av byggnadsnämnden.

Överklagande till kammarrätt

Genom en lagändring, som trätt i kraft den 1 oktober 1994, har regler om prövningstillstånd i kammarrätt införts (prop. 1993/94:133, bet. 1993/94:JuU24, rskr. 1993/94:319, SFS 1994:436). Reglerna om prövningstillstånd i kammarrätt är tillämpliga på mål om tilläggsavgift. Bestämmelsen är utformad efter mönster av vad som gäller för prövningstillstånd i hovrätt. Det innebär att prövningstillstånd får beviljas om det finns anledning att ändra länsrättens avgörande (ändringsdispens), om det är av vikt för ledningen av rättstillämpningen att överprövning görs (prejudikatsdispens) eller om det annars finns synnerliga skäl att pröva talan (extraordinär dispens).

Byggnadsnämndens hantering

Frågor om tilläggsavgift skall alltså prövas av allmän förvaltningsdomstol, vilket i förevarande fall är länsrätt, på talan av byggnadsnämnden. Byggnadsnämnden bör därför först fatta beslut om att talan skall väckas om uttag av tilläggsavgift enligt 10:8 PBL. Det torde därefter vara lämpligt att byggnadsnämnden uppdrar åt t.ex. kommunjuristen eller annan anställd med liknande sakkunskap, att utföra denna talan.

Byggnadsnämnden, eller dess delegat, kommer att ha samma ställning som åklagaren tidigare hade i mål om tilläggsavgift vid tingsrätt. Det betyder att det tillkommer byggnadsnämnden att föra in all nödvändig bevisning i målet och föra talan. För handläggningen i länsrätten gäller förvaltningsprocesslagen (1971:291). Av lagen framgår vilka uppgifter en ansökan till länsrätten skall innehålla. I detta sammanhang är det speciellt viktigt att lägga märke till de krav som finns på hur bevisningen skall anges. I ansökan till länsrätten bör sökanden uppge vilka bevis som åberopas och vad man vill

styrka med varje särskilt bevis (det s.k. bevisemat). Ett underlag för hur en ansökan kan utformas biläggs.

Om länsrätten finner att ansökan på något sätt är ofullständig kan sökanden (byggnadsnämnden) föreläggas att komplettera den och om så inte sker får länsrätten avvisa ansökan.

Förfarandet i länsrätten är skriftligt, men muntlig förhandling kan hållas beträffande viss fråga, när det kan antas vara till fördel för utredningen eller främja ett snabbt avgörande av målet.

Om muntlig förhandling hålls gäller att enskild part, som inställt sig till muntlig förhandling, får tillerkännas ersättning av allmänna medel för kostnad för resa och uppehälle, om rätten finner att han skäligen bör ersättas för sin inställelse.

Samtliga ärenden som byggnadsnämnderna överlämnat till åklagare och i vilka åklagaren inte hunnit väcka talan före 1 januari 1995 kommer att åter-sändas av åklagaren till byggnadsnämnderna för handläggning enligt den nya ordningen. Byggnadsnämnden kan i sådant fall lämpligen underrätta den försumlige (den mot vilken kraven på tilläggsavgift riktas) om den nya handläggningsordningen.

Förfrågningar med anledning av detta cirkulär kan besvaras av förbunds-jurist Annika Gustafsson, tfn 08-772 44 17 eller någon av de andra juristerna på civilrättssektionen.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Civilrättssektionen

Hans Ekman

Annika Gustafsson

Bilagor

SFS 1994:1423

Underlag för ansökan

Bilaga

Underlag för ansökan

1995-

Till länsrätten

Sökande	Byggnadsnämnden i X-kommun, postadress tfn
Ombud	XX, postadress, tfn
Motpart	Sven Svensson, postadress, tfn
Ombud	XY, postadress, tfn
Saken	Ansökan om uttag av tilläggsavgift enligt 10 kap. 8 § plan- och bygglagen (1987:10)

Som ombud för byggnadsnämnden i X kommun, enligt bifogad fullmakt, får jag härmed inge följande ansökan om uttag av tilläggsavgift.

Yrkande

Kommunen yrkar att länsrätten måtte förpliktiga Sven Svensson att utge ett belopp om 112 450 kr avseende tilläggsavgift enligt 10 kap. 7 och 9 §§ 1 p. (eller 2,3,4 p. se anm. nedan).

(Anmärkning: Tilläggsavgiften skall tas ut av

- 1. den som när överträdelsen begicks var ägare av den byggnad som den olovliga åtgärden avsåg,*
- 2. den som begick överträdelsen,*
- 3. den i vars ställe denne var,*
- 4. den som har beretts vinning genom överträdelsen.*

Byggnadsnämnden kan följaktligen välja att antingen ansöka om att få ut tilläggsavgiften av en av dessa eller om skäl finns kräva att samtliga erlägger tilläggsavgift.)

Grunder för kommunens yrkande

Under denna punkt måste kommunen redogöra för skälen för sitt beslut dvs. vilken överträdelse som begåtts, med noggrann beskrivning av vad som skett. Här bör hänvisning till kartor, daterade foton och annat relevant material ske. En kopia av byggnadsnämndens beslut att väcka talan om uttag av tilläggsavgift bör också bifogas.

Bevis

Under denna rubrik skall kommunen ange vilka handlingar eller andra bevismedel som åberopas. Det kan t.ex. vara fråga om foton, protokoll från besiktningar på plats och eventuellt muntliga förhör med vittnen.

Ansökan bör undertecknas av någon som har fullmakt eller enligt delegeringsbeslut är behörig att föra talan i ärendet.

Underskrift